

Η ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ ΤΗΣ ΚΥΘΡΕΑΣ ΖΑΧΑΡΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟ 1891

Χτύπημα της Αγγλοκρατίας, για αποδυνάμωση του Ιερού Κλήρου

Κώστας Ζ. Γιαννός

Ο Πρωτοπαπάς Ζαχαρίας Ιωάννου, «το λιοντάρι της Ρωμοσύνης», όπως δίκαια ονομάστηκε, σήκωσε - μαζί με άλλους ηρωικούς λευίτες - το βαρύ φορτίο της προστασίας και καθοδήγησης των Χριστιανών, στις πάνω ενορίες της Κυθρέας (Χαρδακιώτισσας και Συρκανιάς), στα μαύρα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Ο ΠαπαΖαχαρίας ήταν μια εξέχουσα εκκλησιαστική και εθνική φυσιογνωμία και η πατριωτική και κοινωνική του δράση, δίνει κάθε δικαίωμα, να υπερηφανεύεται, η γενέτειρά του Κυθρέα. (Περιοδικό «Ελεύθερη Κυθρέα» Αρ. τευχών 2 και 3, Στυλιανού Πετάση: ΠαπαΖαχαρίας Ιωάννου). Στα εκκλησιαστικά έγγραφα της Αρχιεπισκοπής, περιόδου Τουρκοκρατίας, το όνομά του μνημονεύεται, σε πάρα πολλές περιπτώσεις. Αντίθετα, από τα πρώτα χρόνια της Αγγλοκρατίας, δύσκολα εμφανίζεται το όνομα του σεβάσμιου ιερέα, όπως και των άλλων ιερέων της περιοχής Κυθρέας. Η εξήγηση του γεγονότος αυτού, βρίσκεται, στα ευρύτερα σχέδια των Άγγλων, για αποδυνάμωση του Ιερού Κλήρου.

Μέσα στα σχέδια αυτά των αποικιοκρατών, εναντίον των δραστήριων και ηρωικών κληρικών, ήταν και ο εξευτελισμός δυο ιερέων από τον Άγγλο διοικητή Αμμοχώστου στο 1879, για ασήμαντες αιτίες. Διαβάζουμε σχετικά για το θέμα αυτό, στην εφημερίδα «Νέον Κίτιον» ημερομηνίας 13/26 Ιουνίου 1879 (αρ. φύλλου 5): «Ο υιός του Παπακυριάκου εκ Ριζοκαρπάσου, έκοψεν ημίξηρον δένδρον, δια να διορθώση το μαγκανοπήγαδον του

κήπου του. Ο δασοφύλαξ της επαρχίας εκείνης, Παυλίκας, ενήγαγεν αυτόν, εις την διοίκησιν Αμμοχώστου. Ενετάλη δε ζαπτιές, δια να φέρη εις το δικαστήριον τον υιόν του Ιερέως, αλλά ασθενούντος τούτου, επαρουσιάσθη ο πατήρ αυτού Παπακυριάκος, όστις, χωρίς να δικασθή εις το αρμόδιον δικαστήριον, κατεδικάσθη υπό του διοικητού, άνευ εκδόσεως αποφάσεως, εις επτά ημερών φυλάκισιν. Την αυτήν ημέραν, ο πρωθιερεύς του χωρίου Ξυλοφάγου, Αντώνιος, ήχθη εις Αμμόχωστον, διότι κατά την καταγγελία δυο Τούρκων ζαπτιέδων, δεν εδέχθη διαταγή του διοικητού, να χορηγήση αυτοίς τε και τοις ίπποις των, τροφήν και περιποίησην, δωρεάν. Ο ιερεύς ούτος, εδικάσθη εις το ταβί μεζλίσιον και κατεδικάσθη εις τριάκοντα ημερών φυλάκισιν. Αμφότεροι δε οι ιερείς, παρεδόθησαν εις τον φρούραρχον, όστις τη συγκατάθεσει του διοικητού, εφήρμοσε επ' αυτών, το αγγλικόν, ως λέγει, έθιμον την φυλακήν και αυθωρεί, έκειρε την κόμην, τον πώγωνα και τους μύστακας αυτών, ρίψας εις το δεσμητήριον των κακούργων και καταδίκασας αυτούς, εις καταναγκαστικά έργα».

Το 1882, οι Άγγλοι ζήτησαν από τους προύχοντες της Κυθρέας, μεταξύ των οποίων και ο Πρωτοπαπάς Ζαχαρίας Ιωάννου, διάφορες πληροφορίες για το Σχολείο, για το δάσκαλο και το μισθό του, για τις τάξεις και τους μαθητές και για διάφορα άλλα θέματα. (έγγραφο βιβλίου ΙΣΤ' με αυξ. αριθμ. 97, Αρχείου της Αρχιεπισκοπής Κύπρου).

Όμως, οι προύχοντες της Κυθρέας, δεν έδωσαν καμιά πληροφορία και έστειλαν το έγγραφο αυτό, στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Σωφρόνιο, τονίζοντας ότι: «Πρόεδρον της Σχολής μας, έχομεν και αναγνωρίζομεν, τον Αρχιεπίσκοπον» Ήταν φανερή η επιρροή του ηρωικού ιερέα, στους κατοίκους της Κυθρέας, για τη σύνταξη του πιο πάνω εγγράφου. Τότε οι Άγγλοι, έντεχνα και αόρατα, υποκίνησαν την αποδυνάμωση του ΠαπαΖαχαρία, εκμεταλλευόμενοι την οικονομική του αδυναμία, να εξοφλήσει τους δανειστές του. Τα συμπεράσματα αυτά, ενισχύονται και από το γεγονός ότι, μετά το 1882, σχεδόν κανένα έγγραφο, της περιοχής Κυθρέας - από όσα υπάρχουν στο Αρχείο της Αρχιεπισκοπής - δεν φέρει την υπογραφή του σεβάσμιου ιερέα, αλλά και των άλλων ιερέων. Τα έγγραφα αυτά, υπογράφονται μόνο, από λαϊκούς.

Έτσι, ο δραστήριος και ηρωικός παπάς, κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως, με το υπ' αριθμ. 679 διάταγμα του Επαρχιακού δικαστηρίου Λευκωσίας, ημερομηνίας 12 Φεβρουαρίου 1891. Για χάρη της ιστορίας, παραθέτουμε παρακάτω το διάταγμα αυτό, όπως δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΕΥΑΓΟΡΑΣ» της Λευκωσίας ημερομ. 1/13 Φεβρουαρίου 1891 (Αριθ. φύλλου 49, έτος Α'): «Ειδοποίησις. Ο υποφαινόμενος λαμβάνω την τιμήν να γνωστοποιήσω ότι ο Κύριος ΠαπαΖαχαρίας Ιωάννου εκ Κυθραίας, εκηρύχθη εις κατάστασιν πτωχεύσεως, δυνάμει διατάγματος του Επαρχιακού Δικαστηρίου, υπό ημερομηνίαν 12 Φεβρουαρίου 1891 και ότι ο μεν υποφαινόμενος διωρίσθην εισηγητής της πτωχεύσεως ταύτης, σύνδικοι δε οι Κύριοι Γεώργιος Σιακαλλής και Ξενοφών Ιωαννίδης. Λευκωσία τη 13 Φεβρουαρίου 1891. Π. Κωνσταντινίδης».

«1891 Αρ. Αγωγής 807. Διατ. 679. Εν τω Επαρχιακώ δικαστηρίω Λευκωσίας Κύπρου. Μεταξύ Ι. Μ. Ζαχαριάδου Ενάγο-

ντος Και ΠαπαΖαχαρίου Ιωάννου Εναγομένου. Επί τη αιτήσει του ενάγοντος, δια του δικηγόρου κ. Π. Κωνσταντινίδου, γενομένη σήμερα, εις το Δικαστήριον τούτο, αιτούντος διαταγήν του δικαστηρίου τούτου, κηρύττουσαν τον ρηθέντα παπά Ζαχαρίου Ιωάννου εις κατάστασιν πτωχεύσεως, το Δικαστήριον τούτο, επί παρουσία του ρηθέντος παπά Ζαχαρία Ιωάννου, βλέπον ότι η αγωγή τις εκινήθη εναντίον αυτού και ακούσαν την δήλωσιν του ρηθέντος παπα Ζαχαρία Ιωάννου, ότι αδυνατεί να πληρώσει τους δανειστές του και τας διαφόρους αυτών απαιτήσεις, το Δικαστήριον τούτο, ως εκ τούτου, ουδεμίας ενστάσεως υπαρχούσης, δια της παρούσης, κηρύττει τον ρηθέντα παπά Ζαχαριαν Ιωάννου έμπορον, μετερχόμενον το εμπόριον εν Κυθραία, εις κατάστασιν πτωχεύσεως, από της ημέρας ταύτης και το Δικαστήριον τούτο, δια της παρούσης, διατάττει, ίνα ο μεν κ. Π. Κωνσταντινίδης διορισθή εισηγητής, οι δε κ. Γ. Σιακαλλής και Ξ. Ιωαννίδης σύνδικοι της πτωχεύσεως ταύτης και εξουσιοδοτεί τον ρηθέντα εισηγητήν και τους ρηθέντας συνδίκους, ίνα αμέσως μεταβώσιν εις το κατάστημα του εν λόγω πτωχεύσαντος, κείμενον εν Κυθραία, ενορίαν Συρκανιά και εις την ιδιαιτέραν αυτού κατοικίαν, κειμένην επίσης εν Κυθραία, ενορίαν Συρκανιάν και εκεί σφραγίσωσι και εξασφαλίσωσι, πάσας τας πραγματείας, του ρηθέντος πτωχεύσαντος. Περαιτέρω δε το Δικαστήριον τούτο, διατάττει, ίνα ο ρηθείς εισηγητής και οι μνησθέντες σύνδικοι, αποστείλωσιν εγγράφως, εις το Δικαστήριον τούτον, όσον οίόν τε τάχιον, τα υπ' αυτών πεπραγμένα, συνωδά τη διαταγή ταύτη. Τη 12 Φεβρουαρίου 1891. Ότι πιστή μετάφρασις. Α. Κυριακίδης. Πρωτοκολλητής».